

Covid gjorde oss inte till bättre människor

Svenska Dagbladet den 12 september 2020

Jag är inte särskilt bra på att förutspå framtiden. Jag trodde verkligen inte att Donald Trump skulle ha en chans att bli vare sig presidentkandidat eller president i USA, och hade någon frågat mig för ett år sedan om jag trodde att mina barns skola skulle vara stängd i minst ett halvår under 2020 hade jag definitivt sagt nej. Så kanske borde jag inte vara förvånad över att ytterligare en förutsägelse har kommit på skam. Men under den senaste tiden har jag funnit mig själv genuint förvånad över att Covid-19 så starkt har bidragit till att öka den politiska polariseringen i samhället.

Jag är naturligtvis medveten om att polariseringen var på frammarsch innan pandemin. En snabbt ökande mängd forskning, som jag själv bidragit till, dokumenterar hur väljare i allt högre grad motiveras av avsky för sina politiska motståndare snarare än av tilltro till den egna sidan. Vi är också mer benägna än tidigare att bara ta in information som bekräftar de ståndpunkter vi redan har. Istället för att försöka förstå, och kanske till och med helt eller delvis respektera våra politiska motståndare, avfärdar vi dem allt oftare direkt som inkompetenta, korkade, eller helt enkelt illvilliga.

Men en pandemi, om något, borde väl kunna råda åtminstone viss bot på detta? Säg att någon, för ett år sedan, hade lyckats övertyga mig om att världen faktiskt skulle befinna sig i en pandemi inom en snar framtid. Hade de frågat mig vad jag trodde att det skulle innebära för den politiska polariseringen hade jag tvärsäkert sagt att en sådan upplevelse skulle få den att minska. Människor skulle närma sig varandra och vi skulle uppleva en känsla av enighet mot en gemensam fiende.

Så har det inte blivit. Inte i Sverige och definitivt inte i USA, där jag bor. Inte för att det inte görs försök. "We're in this together" står det på skyltar som påminner om enkelriktade gångar i mataffären. "We're in this together" skriver min äldsta dotters skola i mailet där de informerar om skolstängning. "We're in this together" säger politiker när de annonserar fortsatta nedstängningar av samhället.

Men denna uppmaning till enighet faller för det mesta platt. Istället har pandemin blivit ytterligare en av de saker som människor är djupt oense om. Föräldrarna i mina barns skola har tvister om huruvida skolan ska tillåtas öppna, och om vi föräldrar i så fall bör hålla barnen hemma ändå, lett till svåra splittringar både inom familjer och bland nära vänner. På många håll återfinns samma osämja gällande munskydd, och om huruvida "lock-downs" är en lämplig åtgärd för att bekämpa Covid-19.

En viktig grogrund för polarisering är att människor inte använder sin empati för att försöka förstå sina motståndare. Och på så sätt var jag kanske naiv som trodde att en pandemi skulle minska polariseringen. Vi såg ju redan i mars tydliga exempel på bristande pandemi-relaterad empati, inte minst genom olika former av hamstring. Om vi inte ens är kapabla att känna empati med våra medmänniskors behov av toalettpapper är det kanske för mycket begärt att vi ska vilja förstå deras åsikter kring munskydd, karantänkrav och hur allvarlig sjukdomen Covid-19 egentligen är?

Johanna Möllerström